

Business Transaction Records

Business Programming

#5

การบัญชี

- การบัญชี (Accounting) เป็นหน้าที่ทางธุรกิจที่กิจการต้องจัดทำเพื่อแสดงถึงความเคลื่อนไหวทางการเงินตลอดจนแสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ
- ขั้นตอนการจัดทำบัญชี ในลักษณะของ “วัฏจักรบัญชี (Accounting Cycle)”

วัฏจักรทางการบัญชี (accounting cycle) หมายถึง ลำดับขั้นตอนทางการบัญชี เริ่มจากการบันทึกรายการบัญชีที่เกิดขึ้นจนถึงการเสนอรายงานทางการเงินของรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง ๆ

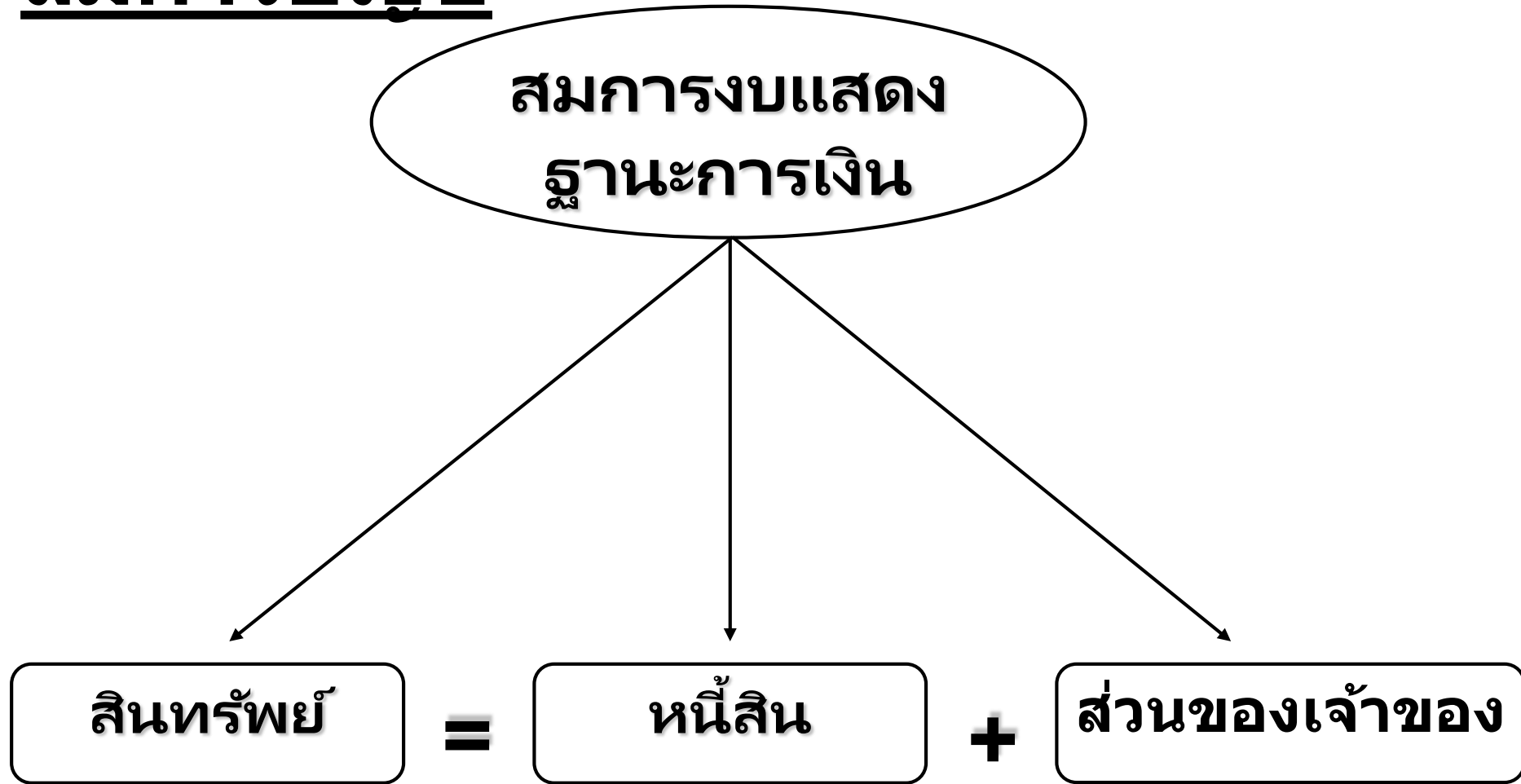
สมการบัญชี

- สมการบัญชี (accounting equation) หมายถึง ผลของการบันทึกรายการบัญชีทั้งด้านเดบิต และเครดิตด้วยจำนวนเงินที่เท่ากันตามหลักบัญชีคู่ ทำให้เกิดสมการบัญชี

$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ทุน}$$

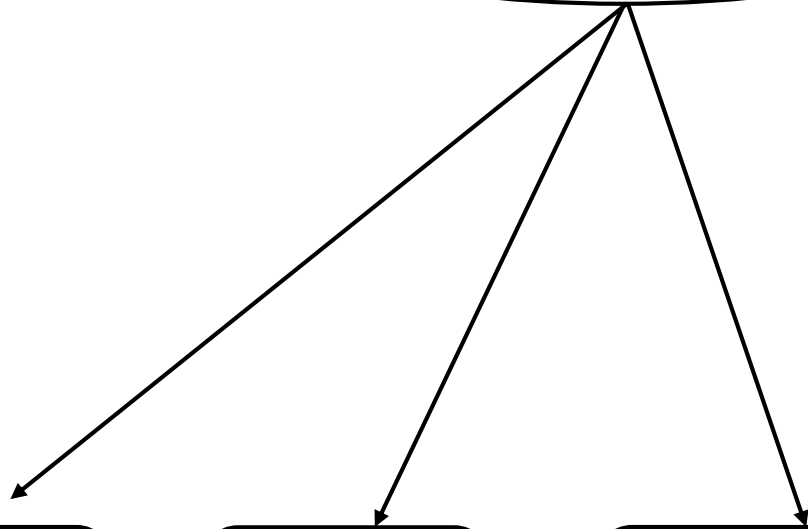
$$\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

สมการบัญชี

สมการบัญชี

สมการงบแสดง
ฐานะการเงิน

สินทรัพย์

=

หนี้สิน

+

ส่วนของเจ้าของ + รายได้ -
ค่าใช้จ่าย

การบันทึกรายการบัญชี

- **รายการบัญชี (Accounting Transaction) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “รายการค้า (Business Transaction)” หมายถึง**
  - รายการของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินธุรกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ
  - กิจกรรมที่มีผลให้สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของกิจการเปลี่ยนแปลงไป

รายการบัญชี (Accounting Transaction)

รายการบัญชี (Accounting Transaction) หรือ “รายการค้า (Business Transaction)”

1. การนำสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ มาลงทุน
2. การซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อหรือเงินสด
3. การขายสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อหรือเงินสด
4. การรับชำระหนี้จากลูกหนี้
5. การจ่ายชำระหนี้แก่เจ้าหนี้
6. การกู้ยืมเงินจากเจ้าหนี้
7. การถอนเงินทุนออกไปใช้ส่วนตัวเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์อื่น
8. การจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกิจการประเภท ต่าง ๆ
9. การซื้อสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ เพื่อมาใช้ในกิจการ
10. การซื้อหลักทรัพย์เพื่อเป็นการลงทุนชั่วคราวหรือระยะยาว
11. การจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์อื่น

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดฐานะทางการเงินในงบแสดงฐานะการเงิน

- **สินทรัพย์ (Assets)** หมายถึง ทรัพยากร ที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ
ทรัพยากรซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์ในอนาคต
- **หนี้สิน (Liabilities)** หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ ภาระผูกพันดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งการชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการสูญเสียทรัพยากรที่มีในเชิงเศรษฐกิจ
- **ส่วนของผู้ถือหุ้น (owner's equities)** หมายถึง ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการหลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวัดผลการดำเนินการ

- **รายได้ (Revenue)** หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูปกระแสเข้าหรือเป็นการเพิ่มของสินทรัพย์ หรือการลดลงของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น
- **ค่าใช้จ่าย (Expense)** หมายถึง การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูปกระแสออก หรือเป็นการลดค่าของสินทรัพย์หรือการเพิ่มของหนี้สินอันส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง

หลักการบันทึกบัญชี

- หลักการบันทึกรายการบัญชีที่เป็นที่ยอมรับและนิยมใช้ในปัจจุบันคือ การบันทึกบัญชีในรูปแบบ
  - “**หลักการบันทึกบัญชีคู่ (Double Entry System)**” คือ เมื่อมีรายการค้าเกิดขึ้น จะต้องบันทึกรายการที่เกิดขึ้น 2 ด้านเสมอ ได้แก่ด้านเดบิตและด้านเครดิต
    - การบันทึกบัญชีด้านเดบิต (Debit : Dr.) หมายถึงการบันทึกรายการค้าด้านซ้ายของบัญชี สำหรับบันทึกรายการค้าสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น หนี้สินที่ลดลง และ ส่วนของเจ้าของที่ลดลง
    - การบันทึกบัญชีด้านเครดิต (Credit : Cr.) หมายถึงการบันทึกรายการทางด้านขวามือของบัญชี สำหรับบันทึกรายการค้าเกี่ยวกับ สินทรัพย์ที่ลดลง หนี้สินที่เพิ่มขึ้น และ ส่วนของเจ้าของที่เพิ่มขึ้น

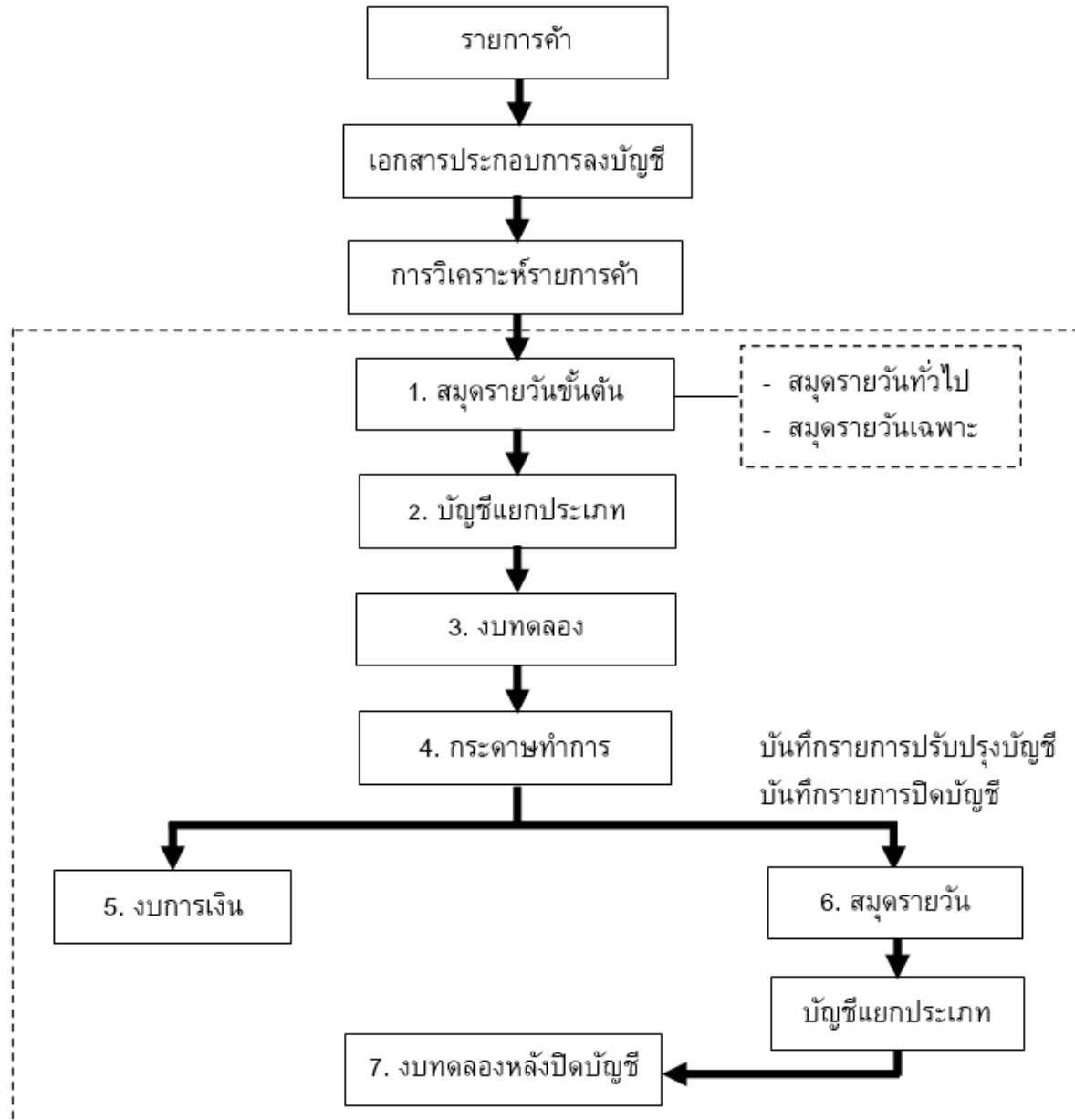
การบันทึกบัญชี

ประเภทของบัญชี	เพิ่ม	ลด
สินทรัพย์	เดบิต (Debit)	เครดิต (Credit)
หนี้สิน	เครดิต (Credit)	เดบิต (Debit)
ส่วนของเจ้าของ	เครดิต (Credit)	เดบิต (Debit)
รายได้	เครดิต (Credit)	เดบิต (Debit)
ค่าใช้จ่าย	เดบิต (Debit)	เครดิต (Credit)

การบัญชี

- ขั้นตอนการจัดทำบัญชี ในลักษณะของ “วัฏจักรบัญชี (Accounting Cycle)”
  1. ขั้นตอนการบันทึกรายการค้าในสมุดรายวัน
  2. ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท
  3. จัดทำงบทดลอง
  4. ปรับปรุงรายการค้า / กระดาษทำการ
  5. จัดทำกระดาษทำการเพื่อจัดทำงบการเงิน
  6. ปิดบัญชีแยกประเภท (สมุดรายวัน) / จัดทำงบทดลองหลังปิดบัญชี
  7. งบทดลองหลังปิดบัญชี เพื่อหายอดคงเหลือ ทรัพย์สิน
หนี้สิน เงินทุน

วัฏจักรบัญชี (Accounting Cycle)

สมุดรายวันขั้นต้น (Journal)

- สมุดรายวันขั้นต้น (Journal) หมายถึง สมุดบัญชีที่ใช้สำหรับการจดบันทึกรายการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามลำดับวันที่ที่เกิดขึ้นก่อนและหลัง โดยสมุดรายวันขั้นต้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่
  - สมุดรายวันทั่วไป (General Journal)
  - สมุดรายวันเฉพาะ (Special Journal)

สมุดรายวันทั่วไป

- สมุดรายวันทั่วไป (General Journal) หมายถึง สมุดรายวันขั้นต้นที่บันทึกรายการบัญชีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากรายการที่เกิดขึ้นก่อนหลัง หรือใช้เพื่อบันทึกรายการบัญชีดังนี้
  - รายการอื่นที่ไม่สามารถบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะได้
  - รายการเปิดบัญชีในวันต้นงวด
  - รายการปรับปรุงและรายการปิดบัญชี เพื่อแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ
  - รายการแก้ไขข้อผิดพลาดทางการบัญชี

สมุดรายวันเฉพาะ

- สมุดรายวันเฉพาะ (Special Journal) หมายถึงสมุดรายวันขั้นต้นที่ใช้บันทึกรายการบัญชี ซึ่งเป็นรายการประเภทเดียวกันตามชนิดของสมุดรายวันเฉพาะนั้น ๆ
  - กรณีที่เป็นธุรกิจการค้าที่มีรายการค้าจำนวนน้อย สามารถบันทึกบัญชีโดยใช้สมุดรายวันทั่วไป และผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องได้เลย
  - แต่สำหรับธุรกิจที่มีรายการค้าจำนวนมาก การบันทึกรายการค้าในสมุดบัญชีรายวันทั่วไปอย่างเดียว อาจทำให้สับสนและผิดพลาดได้ง่าย สมุดรายวันเฉพาะจึงถูกนำมาใช้สำหรับการบันทึกรายการที่เกิดขึ้นเป็นประจำและมีจำนวนมาก
    - กิจการแต่ละแห่งสามารถเปิดสมุดรายวันเฉพาะขึ้นมาใช้งานได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงาน

สมุดรายวันเฉพาะ

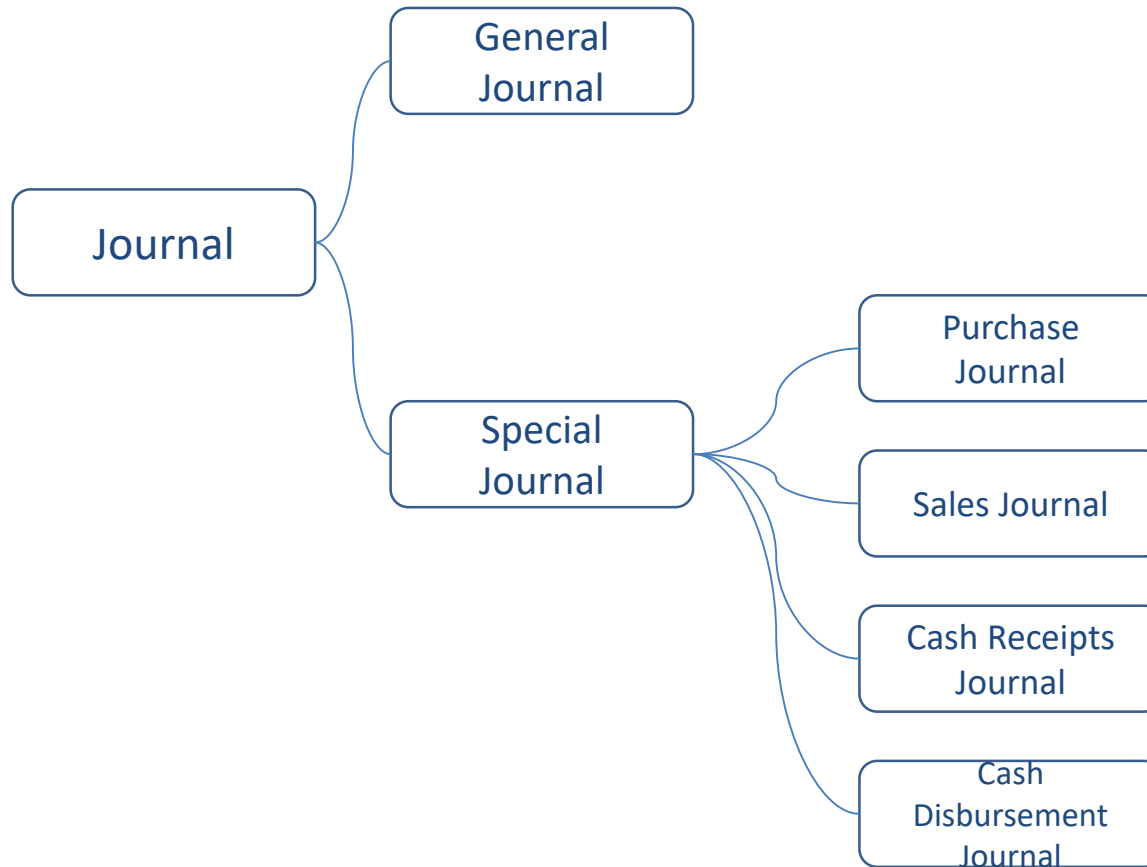
- สมุดรายวันขาย (Sale Journal) หมายถึง สมุดรายวันเฉพาะที่ใช้สำหรับการบันทึกการขายสินค้าที่เป็นเงินเชื่อเท่านั้น
- สมุดรายวันรับคืนสินค้าและจำนวนที่ลดให้ ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับการรับคืนสินค้าที่ขายเป็นเงินเชื่อ
- สมุดรายวันรับเงิน (Cash Receipt Journal) หมายถึง สมุดรายวันเฉพาะที่ใช้สำหรับบันทึกการรับเงินเป็นเงินสดเท่านั้น

สมุดรายวันเฉพาะ

- สมุดรายวันซื้อ (Purchase Journal) หมายถึง สมุดรายวันเฉพาะที่ใช้สำหรับบันทึกการซื้อสินค้าที่เป็นเงินเชื่อเท่านั้น
- สมุดรายวันส่งคืนและจำนวนที่ได้ลด ใช้บันทึกการเกี่ยวกับการส่งคืนสินค้าที่เป็นเงินเชื่อ
- สมุดรายวันจ่ายเงิน (Cash Payment Journal) หมายถึง สมุดรายวันเฉพาะที่ใช้สำหรับบันทึกการจ่ายเงินเป็นเงินสดเท่านั้น

Journals

ตัวอย่าง สมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป					หน้า 1	
วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต	เครดิต		
2558						
ม.ค. 1	เงินสด	101	25,000			
	ทุน – นายคุณิต	301		25,000		
	(นำเงินสดมาลงทุน)					
3	ที่ดิน	106	20,000			
	เงินสด	101		20,000		
	(ซื้อที่ดินเป็นเงินสด)					
7	วัสดุสำนักงาน	104	1,350			
	เจ้าหนี้	201		1,350		
	(ซื้อวัสดุสำนักงานเป็นเงินเชื่อ)					
12	เงินสด	101	7,500			
	รายได้ค่าบริการ	401		7,500		
	(รับรายได้ค่าบริการเป็นเงินสด)					
15	เงินเดือน	501	2,125			
	ค่าเช่า	502	800			
	ค่าสาธารณูปโภค	504	450			
	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	505	275			
	เงินสด	101		3,650		
	(จ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ)					
22	เจ้าหนี้	201	950			
	เงินสด	101		950		
	(จ่ายชำระเจ้าหนี้เป็นเงินสด)					
27	ลูกหนี้	102	7,500			
	รายได้ค่าบริการ	401		7,500		
	(ส่งบิลเก็บเงินค่าบริการจากลูกค้ายังไม่ได้รับเงิน)					
31	วัสดุสำนักงานใช้ไป	503	800			
	วัสดุสำนักงาน	104		800		
	(บันทึกวัสดุสำนักงานใช้ไป)					
	ถอนใช้ส่วนตัว	302	2,000			
	เงินสด	101		2,000		
	(ถอนใช้ส่วนตัวเป็นเงินสด)					

เงินสด				101
2548		2548		
ม.ค. 1	25,000	ม.ค. 3		20,000
12	<u>7,500</u>	15		3,600
		22		950
		31		<u>2,000</u>
	32,500			26,600
ยอดดุล Dr.	5,900			
ลูกหนี้				102
2548		2548		
ม.ค. 27	7,500			
ยอดดุล Dr.	7,500			
วัสดุสำนักงาน				104
2548		2548		
ม.ค. 7	1,350	ม.ค. 31		800
ยอดดุล Dr.	550			
ที่ดิน				106
2548		2548		
ม.ค. 3	20,000			
ยอดดุล Dr.	20,000			
เจ้าหนี้				201
2548		2548		
ม.ค. 22	950	ม.ค. 7		1,350
		ยอดดุล Cr.		400

สมุดรายวันชั้นปลาย หรือบัญชีแยกประเภท (Ledger)

- สมุดรายวันชั้นปลาย หรือบัญชีแยกประเภท (Ledger) หมายถึง สมุดบัญชีที่ใช้สำหรับการจดบันทึกรายการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลรายการบัญชีที่บันทึกไว้ในสมุดรายวันชั้นต้น ผ่านรายการ (Posting) ไปยังสมุดรายวันชั้นปลาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท
  - สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป (General Ledger)
  - สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย (Subsidiary Ledger)

บัญชีแยกประเภท (Ledger) (เพิ่มเติม)

- บัญชีแยกประเภท หมายถึง บัญชีที่รวบรวมการบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นไว้เป็นหมวดหมู่ หลังจากการบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป เรียบร้อยแล้ว จัดเรียงลำดับผังบัญชีของกิจการ เช่น
    บัญชีเงินสด เป็นบัญชีที่รวบรวมรายการค้าที่เกี่ยวกับเงินสด
    บัญชีลูกหนี้ เป็นบัญชีที่รวบรวม รายการค้าที่เกี่ยวกับลูกหนี้
- กิจการจะบันทึกรายการค้าในสมุดบันทึกรายวันทั่วไป ก่อนจากนั้นก็จะจำแนกรายการค้าออกเป็นหมวดหมู่ โดยผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไปไปบัญชีแยกประเภท ตามหลักบัญชีคู่ ทำให้กิจการสามารถนำข้อมูลมาจัดทำงบการเงิน รายงานทางการเงินได้สะดวกและรวดเร็ว

ความสำคัญของบัญชีแยกประเภท

1. จำแนกรายการค้าออกเป็นหมวดหมู่
2. ค้นหาและแก้ไขข้อมูลได้ง่าย
3. ไม่ต้องจัดทำบดุลขึ้นทุกครั้งที่มีรายการค้าเกิดขึ้น
4. สะดวกในการหายอดคงเหลือและจัดทำงบและรายงาน
เช่น งบทดลอง กระดาษทำการ เป็นต้น
5. ใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

- **สมุดแยกประเภททั่วไป (General Ledger)** หมายถึง สมุดรายวันชั้นปลายสำหรับการบันทึกรายการบัญชีทุกประเภทได้แก่ บัญชีประเภทสินทรัพย์ บัญชีประเภทหนี้สิน และบัญชีประเภทส่วนของเจ้าของของกิจการนั้น เพื่อความสะดวกในการบันทึกบัญชี จึงมีการแบ่งหมวดหมู่ของรายการบัญชี หรือเรียกว่า “**ผังบัญชี (Chart of Account)**” ออกเป็น 5 หมวด ดังนี้
  1. หมวดสินทรัพย์ (Assets)
  2. หมวดหนี้สิน (Liabilities)
  3. หมวดส่วนของเจ้าของหรือทุน (Capital)
  4. หมวดรายได้ (Revenues)
  5. หมวดค่าใช้จ่าย (Expenses)

ผังบัญชี (Chart of Account)

คือ ชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีทั้งหมดของกิจการ ซึ่งถูกออกแบบไว้ใน การวางระบบบัญชีของกิจการตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกิจการ

- ผังบัญชีจะแตกต่างกันไปตามประเภทของธุรกิจ เช่น กิจการบริการ กิจการซื้อขายสินค้า กิจการผลิตหรือตามลักษณะของธุรกิจ เช่น เจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน จำกัด
- ผังบัญชียังขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริหารที่จะแสดงข้อมูล ทางการบัญชีที่มีความละเอียดมากน้อยเพียงใดด้วย เช่น บัญชี ค่าสาธารณูปโภค บางธุรกิจอาจแยกรายละเอียดเป็น บัญชีค่าน้ำ บัญชีค่าไฟฟ้า และบัญชีค่าโทรศัพท์ เป็นต้น

ผังบัญชี (Chart of Account)

ผังบัญชื่อนำมาใช้ในการบันทึกรายการค้า ทำให้เกิดความสะดวกในการบันทึกรายการและเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบอ้างอิง รายการ ในการกำหนดเลขที่บัญชีโดยทั่วไปมีหลักเกณฑ์ เช่น

- บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 1
- บัญชีแยกประเภทหนี้สิน ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 2
- บัญชีแยกประเภทส่วนของเจ้าของ ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 3
- บัญชีแยกประเภทรายได้ ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 4
- บัญชีแยกประเภทค่าใช้จ่าย ให้เลขหลักแรกเป็นเลข 5

เลขที่บัญชีที่กำหนดขึ้นจะใช้เลขกี่หลักก็ได้แต่อย่างน้อยควรเป็น 2 หลัก

- หลักแรกแสดงประเภทของบัญชี
- หลักต่อมาแสดงลำดับของบัญชีในบัญชีประเภทเดียวกัน

การกำหนดเลขที่บัญชีไม่มีข้อกำหนดตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม และการกำหนดเลขที่บัญชื่อนั้นควรจะได้พิจารณาถึงบัญชีที่อาจจะเพิ่มขึ้นในภายหลังด้วยและสำรองเลขที่บัญชีเหล่านั้นตามลำดับที่จะแสดงไว้ในงบการเงิน

ผังบัญชี (Chart of Account)

- หมวดสินทรัพย์ (Assets) หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าเป็นตัวเงินที่กิจการเป็นเจ้าของ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น สินค้า ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิต่าง ๆ
- หมวดส่วนของเจ้าของหรือทุน (Capital) หมายถึง สินทรัพย์สุทธิที่เป็นของผู้ลงทุนในกิจการ ซึ่งเกิดจากการนำมูลค่าของสินทรัพย์หักกับมูลค่าของหนี้สินทั้งหมด
- หมวดรายได้ (Revenues) หมายถึง ผลตอบแทนที่กิจการได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการ รวมทั้งผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ด้วย รายได้ของกิจการอาจอยู่ในรูปเงินสดหรือสินทรัพย์อื่น ๆ เช่น ลูกหนี้ ตัวเงินรับ ก็ได้
- หมวดค่าใช้จ่าย (Expenses) หมายถึง ต้นทุนของสินค้าและบริการที่กิจการจ่ายไปเพื่อก่อให้เกิดรายได้ ค่าใช้จ่ายของกิจการอาจอยู่ในรูปเงินสด ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย และค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์

Sample Chart of Accounts

เลขบัญชี	ประเภท	บัญชี
100	สินทรัพย์	
101		เงินสด
102		ลูกหนี้
103		สินค้าคงเหลือ
104		วัสดุสำนักงาน
105		ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า
106		ที่ดิน
107		อาคาร
108		เครื่องจักร
109		เครื่องใช้สำนักงาน
200	หนี้สิน	
201		เจ้าหนี้
202		ตั๋วเงินจ่าย
203		ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
204		เงินกู้
300	ทุน	
301		ทุน—นายดุสิต
302		ถอนใช้ส่วนตัว
303		กำไรขาดทุน

เลขบัญชี	ประเภท	บัญชี
400	รายได้	
401		รายได้ค่าบริการ
402		รายได้อื่น
403		ดอกเบี้ยรับ
500	ค่าใช้จ่าย	
501		เงินเดือน
502		ค่าเช่า
503		วัสดุสำนักงานใช้ไป
504		ค่าสาธารณูปโภค
505		ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด
506		ค่าเสื่อมราคา
507		ดอกเบี้ยจ่าย
508		ภาษีเงินได้

Sample Chart of Accounts

Account Code	Account Name	Account Code	Account Name
100-199	Current Assests	400-499	Equity Accounts
101	Checking Account	400	Common Stock
102	Saving Account	410	Retained Earnings
103	Petty Cash		
120	Account Receivable		
125	Allowance for Doubtful Accounts	500-599	Revenues
130	Notes Receivable	501	Cash Sales
150	Inventory	502	Credit Sales
160	Suppliers	510	Sales Returns & Allowances
170	Prepaid Rent	511	Sales Discounts
180	Prepaid Insurance	520	Interest Revenue
		530	Miscellaneous Revenue
200-299	Noncurrent Assets		
200	Land		
210	Buildings	600-799	Expenses
215	Accumulated Depreciation-Buildings	600	Cost of Goods Sold
230	Equipment	611	Wages Expense
235	Accumulated Depreciation-Equipment	612	Commissions Expense
240	Furniture and Fixtures	613	Payroll Tax Expense
245	Accumulated Depreciation-Furniture&Fixtures	620	Rent Expense
250	Other Assets	630	Insurance Expense
		640	Supplies Expense
300-399	Liabilities	650	Bad Debt Expense
300	Accounts Payable	701	Depreciation Expense-Building
310	Wages Payable	702	Depreciation Expense-Equipment
321	Employee Income Tax Payable	703	Depreciation Expense-Furniture&Fixtures
322	FICA Tax Payable	710	Income Tax Expense
323	Federal Unemployment Tax Payable		
324	State Unemployment Tax Payable		
330	Accrued Interest Payable	900-999	Summary Accounts
360	Other Liabilities	910	Income Summary

สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย

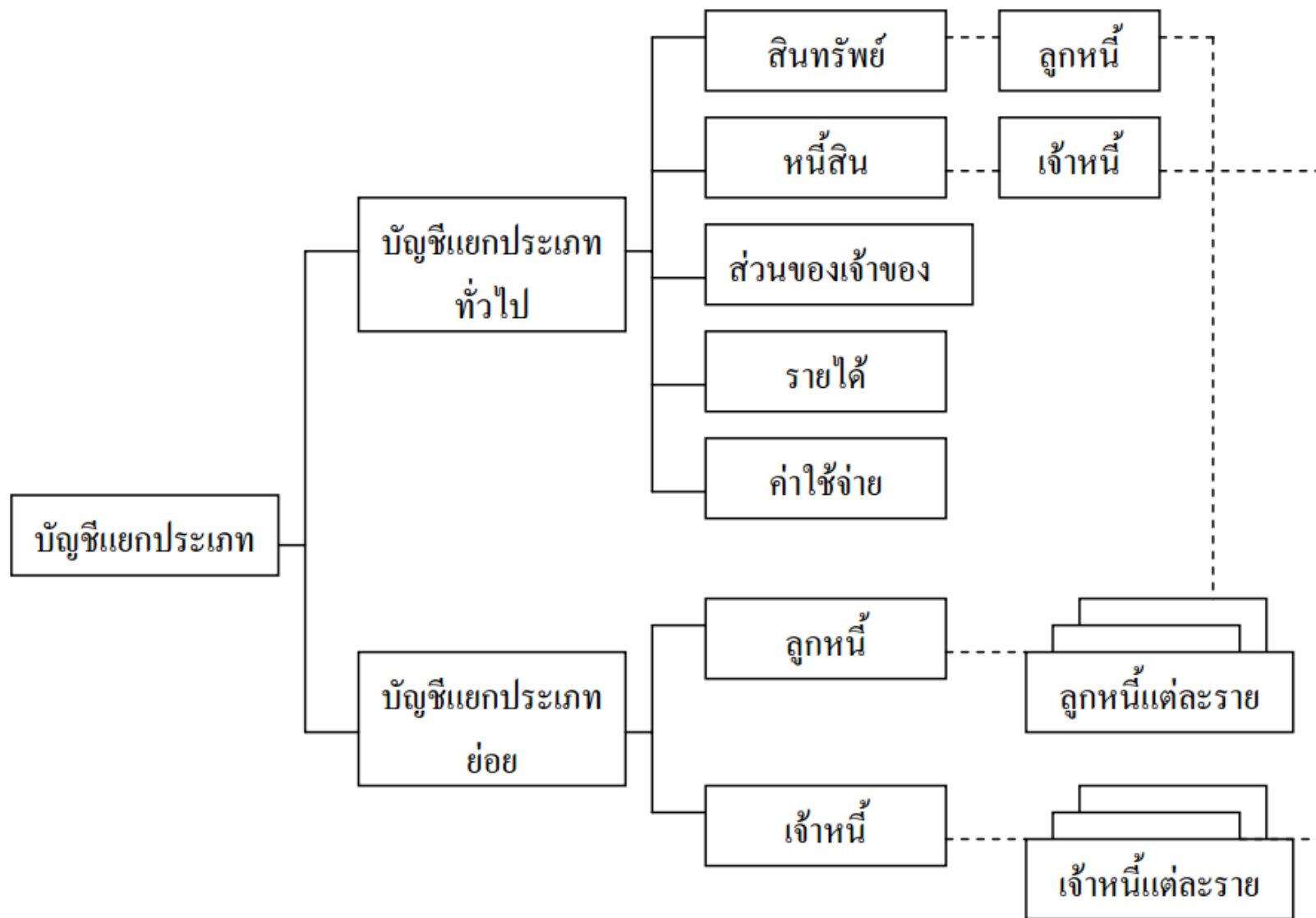
- **สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย (Subsidiary Ledger)** หมายถึง สมุดรายวันชั้นปลายสำหรับบันทึกรายละเอียดประกอบยอดบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป เฉพาะบัญชีที่ต้องการทราบรายละเอียดของยอดบัญชีนั่น ๆ โดยสมุดบัญชีแยกประเภทย่อยที่นิยมเปิดใช้มีดังนี้
  - สมุดบัญชีแยกประเภทลูกหนี้ (Account Receivable Ledger) หมายถึง สมุดแยกประเภทย่อยที่ประกอบด้วยบัญชีรายตัวลูกหนี้แต่ละคน โดยยอดรวมของยอดบัญชีรายตัวลูกหนี้ ต้องเท่ากับยอดรวมของบัญชีลูกหนี้ หรือเรียกว่า “บัญชีคุมยอด (Controlling Accounts)” ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป
  - สมุดบัญชีแยกประเภทเจ้าหนี้ (Account Payable Ledger) หมายถึง สมุดแยกประเภทย่อยที่ประกอบด้วยบัญชีรายตัวเจ้าหนี้แต่ละคน โดยยอดรวมของยอดบัญชีรายตัวเจ้าหนี้ ต้องเท่ากับยอดรวมของบัญชีเจ้าหนี้ ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย

- ประโยชน์ของสมุดบัญชีประเภทย่อย

- ช่วยให้ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับรายชื่อ หรือบุคคลที่เป็นลูกหนี้ และเจ้าหนี้ การค้าของกิจการ
- ช่วยให้ทราบถึงจำนวนเงินที่กิจการเป็นหนี้ และกิจการมีลูกหนี้เป็นจำนวนเงินเท่าไร
- ช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการเกี่ยวกับการวิเคราะห์วินเชื่อแก่ลูกค้า
- ช่วยป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับบัญชีลูกหนี้การค้า และเจ้าหนี้การค้าของกิจการ

บัญชีแยกประเภท (Ledger)

การจัดทำงบทดลอง

- **งบทดลอง (Trial Balance)** คือ สิ่งที่ทำขึ้นเพื่อเป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของการจดบันทึกรายการค้าลงในสมุดบัญชี ว่าได้บันทึกถูกต้องตามหลักการบัญชีคู่ที่นำมาใช้หรือไม่ นั่นคือ จากที่ทราบแล้วว่า หลักการบัญชีคู่จะต้องประกอบด้วยด้านเดบิต (Debit) และด้านเครดิต (Credit) ซึ่งจะสังเกตได้จากการบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปว่า การบันทึกรายการทุกๆ รายการ จะต้องประกอบด้วยด้านเดบิตและเครดิตเสมอ รวมทั้งจำนวนเงินทางด้านเดบิตจะต้องเท่ากับจำนวนเงินด้านเครดิตด้วย ดังนั้นจำนวนเงินในบัญชีต่างๆ ที่อยู่ด้านเดบิต จะต้องเท่ากับ ตัวเลขจำนวนในบัญชีต่างๆ ด้านเครดิตเช่นกัน

ยอดเหลือของบัญชียอดดุล Dr. = ยอดคงเหลือของบัญชียอดดุล Cr.

การจัดทำงบทดลอง

- **งบทดลอง (Trial Balance)** หมายถึง รายงานที่แสดงยอดคงเหลือตามที่ปรากฏในบัญชีแยกประเภททั่วไปทุกบัญชี ณ วันใดวันหนึ่งของกิจการ
  - งบทดลองสามารถจัดทำได้ทุกเวลาที่ต้องการ เช่น 1 เดือนต่อครั้ง หรือ 1 ปีต่อครั้ง เป็นต้น
  - เพื่อใช้เป็นเครื่องพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกรายการในบัญชีแยกประเภท
  - แต่โดยทั่วไปนิยมจัดทำงบทดลองทุก 1 เดือน เพื่อให้ง่ายต่อการแก้ไขข้อผิดพลาดของการบันทึกบัญชี

การจัดทำงบทดลอง

- กิจกรรมที่บันทึกรายการบัญชีในสมุดรายวันขั้นต้นและสมุดรายวันชั้นปลายได้ถูกต้องตามหลักบัญชีคู่
  - ในงบทดลองจะแสดงผลรวมของยอดคงเหลือด้านเดบิตที่เท่ากับผลรวมของยอดคงเหลือด้านเครดิต เรียกว่า “งบทดลองลงตัว”
  - ในบางครั้งพบว่าแม้ว่างบทดลองลงตัวก็ไม่ได้แสดงถึงกฎบันทึกรายการบัญชีที่ถูกต้องเสมอไป โดยข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและทำให้งบทดลองลงตัว มีดังนี้
    - ลืมบันทึกรายการบัญชี หรือบันทึกรายการบัญชีซ้ำซ้อน
    - บันทึกจำนวนเงินด้านเดบิตและเครดิตผิดพลาดเป็นจำนวนเงินที่เท่ากัน
    - บันทึกรายการบัญชีผิดประเภท เช่น รายการขายสินค้าเป็นเงินสด ต้องบันทึกรายการโดยเดบิตบัญชีเงินสด และเครดิตบัญชีขายสินค้า แต่ได้บันทึกบัญชีเป็นเดบิตบัญชีลูกหนี้และเครดิตบัญชีขายสินค้า
    - บันทึกรายการบัญชีสลับข้าง เช่น รายการขายสินค้าเป็นเงินสด บันทึกบัญชีโดยเดบิตบัญชีขายและเครดิตบัญชีเงินสด เป็นต้น

ตัวอย่าง งบทดลอง

ร้าน กขคง

งบทดลอง

วันที่ 31 มกราคม 2558

หน่วย : บาท

ชื่อบัญชี	เลขที่ บัญชี	เดบิต	เครดิต
เงินสด	101	5,900	
ลูกหนี้	102	7,500	
วัสดุสำนักงาน	104	550	
ที่ดิน	106	20,000	
เจ้าหนี้	201		400
ทุน – ดุสิต	301		25,000
ถอนใช้ส่วนตัว	302	2,000	
รายได้ค่าบริการ	401		15,000
เงินเดือน	501	2,125	
ค่าเช่า	502	800	
วัสดุสำนักงานใช้ไป	503	800	
ค่าสาธารณูปโภค	504	450	
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	505	275	
		40,400	40,400

สรุป

- **สมุดรายวัน (Journal)** เป็นสมุดบันทึกขั้นต้น ที่ใช้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในขั้นแรกตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย สมุดรายวันทั่วไปและสมุดรายวันเฉพาะ กิจกรรมขนาดเล็กอาจบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไปเพียงเล่มเดียว
- **บัญชีแยกประเภททั่วไป (General Ledger)** เป็นสมุดบัญชีชั้นปลาย ที่ใช้ผ่านรายการที่บันทึกไว้ในสมุดรายวันเพื่อแยกรายการต่างๆ ที่จะนำไปจัดทำงบการเงิน
- **งบทดลอง (Trial Balance)** เป็นงบที่ทำขึ้นเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชีตามหลักบัญชีคู่
- **การผ่านรายการ (Posting)** หมายถึง การนำเอารายการที่ปรากฏในสมุดรายวันผ่านไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง และจะมีการอ้างอิงที่มาของรายการ

End of Document